# Sikkens Prize 2026: Otobong Nkanga

De jury, tevens het bestuur, ontmoet in Otobong Nkanga (1974, Kano, Nigeria) een kunstenaar die ons laat denken, voelen en vooruitzien in kleur: Tegenkleuren, kleuren om tegenstrijdige verhalen te entameren, kleuren, niet als esthetische keuze maar als een kritische taal van pigmenten en mineralen, een politieke daad, geworteld in de aarde, in extractie, in wat verdwijnt, om via nieuwe rituelen te komen tot een methodologie waarmee wat een gewond landschap is ontnomen, op de een of andere wijze, kan worden hersteld. Haar installaties, wandtapijten, tekeningen, schilderijen video's en foto's verwijzen naar dat landschap: naar de uitgeputte aarde van kopermijnen, naar de verleden, huidige (en waarschijnlijk toekomstige) tijd van extractie, naar de sporen van veerkrachtige natuur in een verstoord ecosysteem.

*'Er is, dus ik mis,'* missen is in Nkanga's werk de lacune in de geschiedschrijving, gemis is een droom die het geheugen net niet geheel kan terugroepen. Gemis transformeert in verbeelding. En kleur is, steeds opnieuw, van verbeelding een geleider.

Als Nkanga – de dichter, de beeldend kunstenaar, de performer – door middel van kleur verbeeldt, is het een spel van ver, van beeld, van ding en van kracht, ons meevoerend naar een dans om het raadsel: naar een bevraging van onze relatie als mens tot een wereld die we niet alleen exploreren maar ook exploiteren, soms uithollen en die, ten tijde van AI, in een veelheid aan ambachtelijke en innovatieve technieken op wordt geroepen als een spiegel van de ziel. Kleur wint in dit onderzoek aan ultieme kracht door hoe het altijd in dienst staat van materiaal en extractie, daardoor blijft verrassen. Zoals Nkanga zich zelf beweegt tussen disciplines, organisch een andere vorm kiest om vanuit een nieuwsgierigheid verhalen te vertellen.

De jury, tevens het bestuur, waardeert in hoge mate hoe Nkanga ons confronteert met een noodzaak tot schroom, tot nederigheid, als wij ons beseffen dat wij ons ten onrechte in het middelpunt van het universum wanen, ze voedt ons met beelden die in verstilling een ode brengen aan de complexiteit van wederkerigheid, analytisch en zintuiglijk vervoert ze ons naar een essentiële notie – die van **material emotionality** – het denken, voelen en onthouden van objecten. Als wij ons overgeven aan die notie, wordt ook het onderscheid tussen lichaam en landschap opgeheven, dan belichamen wij de pijn, de schending die de aarde

wordt aangedaan. En realiseren we ons hoe we worden gevormd door hoe we, al dan niet bewust, reageren op de alledaagse ruimte die we binnendringen.

Een ruimte waar doorstromen en verbanden leggen, de voertaal is, waar je als toeschouwer onlosmakelijk verbonden en vaak medeplichtig bent met het getoonde. In een proces dat niet gericht is op voltooiing maar eerder op openbaring. Zoals toeschouwers ervaren die tijdens haar installatie *Cadence* (2024) in het MoMA in New York een kleurenpalet naderen waarin het geluid van een vallende traan verweven is met een monumentaal wandtapijt dat in zijn caleidoscopische panorama van dromerige kleuren, met in het midden een vrouw die het lichaam van een man omarmt, de aderen onder hun doorzichtige huid als nieuwe wegen naar het hart van het universum, en zo het ultieme nu met de eeuwigheid verknoopt. Als de toeschouwer de tijd neemt om voorbij de eerste overweldigende aanblik te geraken ontstaat een amalgaam van associaties: de bewondering voor de weeftechniek die velen doet denken aan middeleeuwse wandkleden vermengt zich met de gewaarwording van een post-corona aarde die wordt gedomineerd door huidig, collectief verlies en een schuld die bevragen kan: *'Everything is Everything,'* zei Lauryn Hill. Maar welke prijs betalen we in het samenkomen van werelden?

De jury is niet zeker of de schoonheid van kleur ons in staat stelt scenario's voor de toekomst beter te bevragen, de toekomst beter te zien, bevangen als ze is door de vragen die Nkanga's werk oproept. Maar zij is ervan overtuigd dat Nkanga toont dat de kracht van kleur begint waar zij ontwaakt, in de aarde, in de gemeenschap, in het leven zelf.

In haar werk, verbindt Nkanga lichaam en landschap, het lokale en het mondiale, het persoonlijke en het politieke, in een tijd die vraagt om verbeelding en verantwoordelijkheid zijn pigmenten en mineralen in haar werk geen passieve materie maar actieve getuigen: van landschappen en levens, van winning en wederopbouw.

**Waar is de tijd?**
Hier is de tijd. Hier, in de tekenklas van Nkanga, studente van de Obafemi Awolowo Universiteit in Nigeria die onder de hete zon, dat schelle licht waarin heiligdommen haast onwerkelijk fel aanwezig en tegelijk teder zijn bewaard in het collectieve gemoed, de contouren schetst van Orisha's, Hier, in de Tate Modern in Londen waar Nkanga in de performance *Contained Measures of Shifting States* het publiek op ronde tafels tegemoet treedt met honderd beelden uit de museale collectie, landschappen, kaarten, diagrammen, als in een langzame dans van herinnering, van herijken. Herijken geschiedt niet zonder kleur, zonder

kleur wordt kennis niet doorgegeven, droom niet geduid en herinnering niet overgedragen.

Want het is niet in de laatste plaats de rite de passage van droombeeld naar herinnering, dat de verbeelde wereld van Otobong Nkanga door haar uitzonderlijke kleurenpalet ons al drie decennia in de greep houdt van haar kunst. De jury is vereerd om haar op te nemen in de lange traditie van de Sikkens Prize waar winnaars worden bekroond om sociale, culturele en wetenschappelijke ontwikkelingen die kleur een bijzondere rol in de samenleving toekennen.

*Geschreven door: Rashid Novaire – Jury- en bestuurslid Sikkens Foundation*

*Novaire is schrijver en debuteerde in 1999 met de verhalenbundel 'Reigers in Caïro'. Met zijn boeken 'Maïsroest' en 'Zeg maar dat we niet thuis zijn' werd hij genomineerd voor de Libris Literatuur Prijs. In februari 2026 publiceerde hij het boek Achtentwintig letters.*